

ბაზეთი ღირს				
თვე	მან.	თვე	მან.	კ.
12	10	6	6	6
11	9 50	5	5	5 50
10	8 75	4	4	4 75
9	7 50	3	3	3 50
8	7 25	2	2	2 75
7	6 50	1	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი შუკრი

ივერი

გაზეთის დასაყვებად და გრძელ განცხადებათა დასაბუთებლად უნდა მიმართოთ: თბილისი რუბლიკის კერძო, ბეჭდვის ქარა, თ. ვარსკვლავის მფლობელი პირადი, ი.ე. გრუნინის სახლში, წარმოების განყოფილება საზოგადოების განყოფილების სათავედ. მასურა მანქანის სახლში, სასაბჭოების ქუჩაზე.
ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრუქტურის რუბლიკისა.

1877—1890

საზოგადოებრივი და სალიტერატურული გაზეთი

1877—1890

მართლმადიდებელი

გვირგვინი, 4 მარტი,

ბ-ნ ღვინაშვილის ქართული ხორა (24 კაცი)

გამართლებს ჩვეულებრივად სრულად სხად

„მონეტის“

შემდგენის პროგრამით:

I

- 1) გამოთვლება ზ. ბაქრაძის გარდაცვალების გამო (სიტყვები ავჯიას), დაწერილი ი. თ. საბაგოშვილის მიერ.
- 2) წყურთი „ოღონა“ ანუ მოკლე „ნადური“ იმერული (სიტყვები რაფ. ერისთავისა), ჩაწერილი ბ-ნ მალაქაძის მიერ.
- 3) „მართალი“ კახური (სიტყვები „მეცხვის ტყარსნიდგან“), ჩაწერილი სარაჯიშვილის მიერ.
- 4) „პატარა საყვარელი“ იმერული, ჩაწერილი ფ. ევ. კორიძის მიერ.
- 5) „წითელი ვაშლი“, „მე გვიყვარს“ კახური, ჩაწერილი ბ-ნ სარაჯიშვილის მიერ.

II

- 1) „მამთილი“ მარკაველი (სიტყვები რაფ. ერისთავისა), ჩაწერილი ბ-ნ სარაჯიშვილის მიერ.
- 2) „მუშა ბოქლომი“ სიმღერა ნ. ვაბუნიანი-ცაგარლისა—ჩაწერილი და სამი გეოგრაფიული ბ-ნ სარაჯიშვილის მიერ.
- 3) „საქართველო“... სოლო ბურჯანაძისა აკოპიანიშვილითი ორკესტრისა და მთელის ხორისი, ოპერისგან „დემონი“ მისის ავტორისა; ანტ. რუბინშტეინის 50 წლისთავის მოლოდინების გამო.
- 4) „სიღონა გაბაია“ კახური (ლექსი ხალხური), ჩაწერილი ბ-ნ სარაჯიშვილის მიერ.
- 5) „გახსოვს, ტურფა“... სიმღერა ნ. ვაბუნიანი-ცაგარლისა, ჩაწერილი ბ-ნ სარაჯიშვილის მიერ, მის მიერვე გეოგრაფიული ხორის აკოპიანიშვილითი.

III

- 1) „ნაწი ბატონების“ იმერული მსმომში სათქმელი (სიტყვები აკაკი-სა), ჩაწერილი ბ-ნ მალაქაძის მიერ.
- 2) „ფრესა ბნელის, ფრესა შავის“... იმერული (სიტყვები პ. კავკაძისა), ჩაწერილი ბ-ნ სარაჯიშვილის მიერ.
- 3) „გვიბრძანე“ მარტყოფილებისა, ჩაწერილი მის მიერვე.
- 4) „ქონა იმერული (სიტყვები ი. ბაქრაძისა), ჩაწერილი მალაქაძის მიერ.
- 5) „ოღონა და დღეა-დღეა“ კახური, ჩაწერილი ბ-ნ სარაჯიშვილის მიერ.

ზედამხედველი კომიტეტი ტუყლის საბჭოთა დასახლება ზნაურთა ბანკისა აუწყებს ბ-ნთი დამუშავებულ წევრთ და წევრთ მისხმებელთა, რომ ბანკის წესების მე-82 §-ის ძალით 1890 წლის 12 აპრილს, დილის 10 საათზედ დაინიშნულან საერთო კრება წევრთა საბჭოთა დასახლებაში მართლმადიდებელ ბანკის სახლში, სასახლის ქუჩაზედ, პ. ტყელისა.

კრებამ უნდა განიხილოს და დაამტკიცოს შემდეგი საგნები:

- 1) ანგარიში ბანკის მოქმედების 1889 წლის განმავლობაში;
- 2) მოხსენება ბანკის მართვლობისა საფარულა ხარჯთა აღრიცხვაზედ 1890 წლისათვის;
- 3) მოხსენება იმის შესახებ, თუ როგორ იქმნენ ხოლმე აქიერიდან არჩეულნი დამფუძნებლები;
- 4) მოხსენება იმის თაობაზედ, თუ როგორ შეიკვლიან წესების მე-82 §-ის, რომელიც მართვლობის წევრთა და ბანკის მსახურთა %-ობით დაჯილდოვების შეეხება;
- 5) მოხსენება იმის გამო, რომ შეგებულ იქმნას წესების მე 26,

ფელეტონი

ზნაური ნანახი და ბაგონილი

... ვიგონში ჩემი კარგი ნაცნობი შემეძღა. გამაჩრდა, რომ დღევანდელ მზარული სიცილი ძალიან... ერთი იმის გულთან კიცილი მეგობრისა ცეცხლოვდა. გადინაჩრახტებს და თან მთელი ტანი აუზნაბნობდა.

პატრიოტი ჩემი ნაცნობი და ეს პატრიოტი იმისა იხატება, რომ განათლებულს უმჯობესებს ხშირად უმართავი საღივებს და საღივებო თუთიღ ერთ-ორს მალად — ფარდობითა, „რეს“ იტყვის. როცა-კი ფხიზელია, „პატრიოტიმას“ — ცილს ვერ დავწყებ, — არაფერში იჩენს.

ენა წყლიანი მოლაპარაკე არის ჩემი ნაცნობი და ამასთანავე, — ბოლოს ეხებ ჩემს ნაცნობთან, რომ საკმარისი ვამოქმედებ, — დიდი მარტოედი ერთ-ორს მალად, ვიგონში რომ შევიდო ორ რუსის ქალს ეყდა

და ელაპარაკებოდა, მერე რას ელაპარაკებოდა:

— არა, როგორ მოვიფიქრებდი, რომ ამ თებერვალში და ამ ადგალას ასეთი გასოლონ ვარს ენახებოდა. თქვენ რომ გიყურებთ, მისი ბავონდობა და მავიწყდება, რომ ენლა ზამთარია...

თავიციებით, ტყუილი და მეგრე რა უსრცხვილოდა! რა მისი, რა მისი ვარდი ერთი ვარდ-კაპუხას ჰგავდა, და მეორე კიდევ მერცხლის კვერცხით იყო დაპოვებული.

„ვარდის ყვავილებით“ გართულმა ჩემმა ნაცნობმა ძლიერ შეწიშნა და, დამიზანა თუ არა, განარბებული მოკლდა ჩემთან.

— არა გრცხვენან, კაცო, ეგრე პირში ტყუილის ლაპარაკი? — ეუწყაველურე.

— შენ არ ეცი ქალების ამბავი ოღონდ-კი შენ იხიდი შეპეკე, და რაც გინდა ტყუილი უთხრა, გულში მიიწკინაობათ. მერე-მერე, მე მაგისთანავე შენ გამოკლდები ვარ... იცი ქალებს

27, 28, 29 და 53 §-ი და ბანკის ნება დართოს ხუთ სარგებლიან გონებობის ფურცელთა საფუძვლიანად.

6) მოხსენება იმის თაობაზედ, თუ როგორ განაწილდეს საყოველთაო საქართველოსათვის 35% წმინდა მოგებისა;

7) მოხსენება ბანკის საღივებულ მერე საბოლოოს აშენების შესახებ.

და 8) არჩევანი: ზედამხედველ კომიტეტის ერთის წევრისა, ნაცელად გ. ს. განიძისა; მართვლობის ერთის წევრისა, ნაცელად თ. ა. ზ. ჩოლოყაშვილისა, და ამ თანამდებობის ორის კანდიდატისა; დამფუძნებელ კომისიის ორის წევრისა, ნაცელად თ. ლ. ჩიქოშვილისა და ვ. სულხანიშვილისა, და იმათის ორის კანდიდატისა, — რომელნიც რიგისამერე ანებებენ თავს სამსახურს.

(7-1)

ტყულის, 3 მარტი

ყველას შეტყობილი ექმნება ის სამწუხარო ამბავი, რაც 24 თებერვალს მცხეთაში მოხდა. ესე ამბავი სხვათა მართის ადგილისა № 46-ზე არის დაწერილითი აწერილი. სამი ქალაქიდან მოდენილი ურემი იმის მკვირ, რომ მცხეთის ხიდზე მოუაროს და შინ მშვიდობით მივიდეს, წესულად და პირდაპირ არავგზე გასვლა და უმორიბო. ადიდებულს წყალს სმივე ურემი წაუღია, ერთი მეურვე დაურჩავია და ორი დედის თავ-გაწირვით და თავ-გამოადებით გადურჩენით მცხეთელეებს. ეს ამისთანა ამბავი არა ერთთვედ და ორჯელ მომხდარა არავგზე და თითქმის წყვეიწავი არ გვახ, რომ არავგამ ამ გვარად ეკაცი არ შეიწეროს.

რას უნდა მიეწეროს ამისთანა გულ-საყდვი უბედურება? რა მიზეზია, რომ ხალხი გზას უკეცეს მცხეთის მშვენიერად და უმომარს

ხიდსა და თავს იმეტებს ადიდებულს გიყვარვს მიეცეს და ამით თვინი სიცოცხლე სამინდის განსჯელდომი ჩაავდეს? აქ ორი მიზეზი საფიქრებელი: ან ისა, რომ არავგზე პირდაპირ გასვლით ხალხი გზას იმოკლებს, ან ისა, რომ მცხეთის ხიდზე მოვლის ხარჯი და დავიდარბაბა რამ მოსდევს.

ჩვენ არა გვგონია, რომ გზის შემოკლება აქ მოსახრანი იყოს, იმიტომ-რომ არავგზე გადმედილისათვის არავგზე პირდაპირ გასვლა და მცხეთის ხიდზე მოვლა დიდს თანხას არ შეადგენს: განსვამება მანძილისა სულ ორისა და სამის ვერსისა არ არის. ორისა და სამის ვერსის შემოკლება გზისა იმოადენს სახარბიელო და შივის მეურმისათვის, რომ იმან აიძულდეს განსვადეს და ადიდებულის წყალის ფართობს მისცეს თავი და ის მამამაური ანდერძი დაავიწყებოს, რომ „შორს მოუარე და შინ-კი მშვიდობით მივიდა“. აქ სხვა მიზეზი უნდა იყოს და აი სწორედ ამ მიზეზს გამოიძიება და შივის უნდა. საქმე იმაშია, რომ მცხეთის ხიდზე მოვლა არ შეიძლება უიმისად, რომ ორს სახეისს ასევედ გზატყვივისას. ერთი სახეილი იქვე არის, საცა მუხათკვერდის რეინის გზის ხიდისა, და მეორე — ზედ მცხეთის ხიდის ურემი, ამ სახეილითი მეურმეებს ახდენიებენ გზატყვივის დილს ბაქსა. ხოლო ვისაც ეძინება, ან გზარება ამ ბაქსს გადახდა, იგარანის გზის ხიდზე გადახდა, იგადგანაც ეს ადიდელი სახეილი წრეში არ არის, გადის მტკვარ გადამა, და თუ მეურვე არავგ-კავდელია მცხეთაში და წყვეიწავი ცინგანადე, რომელიც შორის ოც-და-ათს ვერსს შეტყა, პირდაპირ არავგის წყვეიწავი უნდა გავიდეს, მანგანაც ამ ოც-და-ათ ვერსის მანძილზედ არა

სად სხვა ხიდი არ არის, გარდა ცინგანისა.

ეს გარემოება პირდაპირ გვანაშნებს სად უნდა მოიძებნოს მიზეზი, რომ ხალხი მცხეთის ხიდს ერთვება და თავს დასარბობად იმეტებს, ოდენად-კი ამ ხიდზე მოვლა არ მოუწევს. ჩვენა გვგონია, რომ ბაქს გზატყვივისას პირდაპირი მიზეზია ამისი იმ მხრით, რომ ამ თვით მეტრის-მეტედ სამხი-მო, ამ ბაქსს გადახდისათვის დადგენილი წესი მეტრის-მეტედ დასაბუთებულია და გულს ბევრი დრო ევარება, მინამ ბაქს გადახდევინებენ.

ესეც-კი სავადნებია, რომ, ესთქვით, საზაღვანო ურემი მოადლოდეს ქალაქ მცხეთაში, რომელიც მცხეთის სახეილი-სულ ერთის ვერსის მანძილზეა, ბაქს უნდა გადახდისათვის მთელ იმ მანძილისა, რაც ფესსაპურედად ქალაქსამდე, თუ მამსახლისის მოქმობა არ ექმნება მასხედ, რომ მცხეთაშია მოიღოს. ამ მანძილისა ბაქს-ვე იხდის ქალაქიდან უკან დაბრუნებულე, თუნდ ურემზე ორიოდე ქვა მართილი ედოს და იქვე მცხეთის სახეილი-სულ ორიოდე ვერსის მანძილისა მეტ-ნაკლებობას ბაქსის მანძილის ვეჯდობაზე ვართობის ხიდის ურემი, იცის არის მამსახლისისაგან მოქმობის ადგება, ვისაც ურემეცა უკან დევნა მამსახლისისა, რომელიც თვითონ წერა არ იყოს და რომელიც საჭიროდ დროს ვინ იცის სად არის და სად არა, იგი მიხვდება რომ სახეილი და სამხილი უნდა იყოს გულ-კაცისათვის ასეთი წესი.

მანც და მინც იგი უბედურება, რომელიც 24 თებერვალს მცხეთაში მოხდა და რომელიც თითქმის ყოველ წელიწადს აუცხვენენა

კალს შუა. ეს ადგილები წინადაც ბევრჯელ მინახეს, მაგრამ, საკვირველია, დღეს სულ სხვა თვალზე მჩვენებოდა. ეს ამოღწა მია-მინდობია, ედამიშვილებულ-გადაბრტყელებული, იმე გამოიყურებოდა, თითქმის ეს არის მტკვარ გაუვლილი და აქაურობა აუარსებოდა. აღმართის ხელი არსად ახტავია, თითქმის უპატრონად, ომარ არის მივდებელი, როგორც ერთი რამ უმანქისი, გამოვსადგარი.

ყველა ეს რომ ჩემს ნაცნობს ეუთხარა, იმან მხოლოდ თავისებურად, გულთანად გადინაჩრახტა:

— არა, შე კარგი კაცი, ამ ხრიკით ვინადა რა სიყვითელე გამოიტანა! ცილს აქვს მოცლი, რომ ამ ტყუილ უბრალოდ დრო დავარგოს!..

არ ეციო, იქნება ჩემი ნაცნობი მართალი იყო, თუმცა გამოვიჩინე, ვიგონამ ამ ალბებში, — თუ ასელოვანში თავისუფლად დაიარბოდა. კარგი მზიანი დღე იყო. თბილად, უნდა-კარგი გვაეღეთ და გვიყურებოდა. ეს ამბავი იყო კასხსა და გრა-

დენა ცოდნა და მწიფება. განა სხვას, თვალ-საინათ სიმდიდრეს-კი, ხეირანად ეუვლით... აქ უნებლიედ მომაგონდა ბაღისის ზღვის ნაპირი ქვეყნები. იმანე მწიფისა და ღარიბი ქვეყნებს ჩვენში ს-ღ მწიფება!

ამასხვს, ამ ხუთი-ექვსის წლის წინადა, ერთს ზაფხულის დღეს, კირის გზით მივიღეთ. იქვე ასე უნდა-კარგი იყო იყო ერთი მართალი და გარსემოა მხოლოდ მწიფი ბუნება და ქობაში-ადგილები მოჩანდა.

ენი რაში უნდა გამოიყენოს ეს ადგილები, რა სარგებლობა უნდა გამოიტანონ აქედან-მეტი, — ვიქი-რობოდა და ჩემი ფიქრი გადევნიდა ერთს ჩემს თანამგზავს. იმის სიცილიდ არ ეყო ჩემი სიტყვები და მითხრა:

— იო ეს ქობაში, რასაცა ჰგედო, რომელიც წლით არის იჯარით გაეცემოდა, თუ მოიჯარადრემ როგორმე თავი დაანება, უნდა მწიფობა, რათავის ხოცვა აქეთ, რომ ეს ადგილი ხელში ჩაიგდოს.

— მერე რას ჰგედვენ აქ იხდის

ლია, იმადენად გულ-მესატყუარა, იმადენად გულ-დამწვავი, რამდენად დრამა ჩაუგვირველს გაცი და მიზეზი გამოიძიოს. სანა-ტრევილი მთავრად კურადელება მიაკვირებს ამ მიზეზის გამოკვლევას და მესაფერი წაშლი დადგინა. თუ სხვა არა ემკვლევა-არა, ეს მანაც განწყვეტის, რამდენად დიდობაში აგრძელებულ იქმნას არავინ ვერ-დავირ ვასვლი და ამისთვის ყრ-ვლები დაინიშნოს, როგორც, მა-გალითებრ, რუსეთში იცნა, რა-ცა წყნობაზე უნდა იმადენად ამის გამო კინუღზე ვასვლა-გამა-სვლა სამიშრა შეიქმნება ხოლმე. ამას ერთის ბანების მუტი არ უნ-და უმადეფეს მთავრადანსაგან და ადგილის პოლიტიკა ადგილად მო-ახერხებს.

ახალი ამბავი

* პარსკეცხ, ამ თვის 2, მის იმპერატორებით უღიდებულენობის ტახტზე ასვლის უღიდ სიონის ტაძარ-ში მის მთავალ ყოვლად უსამღებ-ლოცობის საქართველოს გვანახოსის პალოდის მიერ წარების შემდეგ გადა-ხილ იქმნა პარსკის მით ყოვლად უსამღებლოცობათა გორის ექის-კობისის აღსუქანდრესა, აღავერ-დის გისკობისის ბესარიონისა და სხვა სამღებლოცობის დასმარებდა. წორის დროს დენარებმა მას მანსეტებზე ამ დღესასწაულის გამო წარმოსტევა სიტყვა. პარსკისზე ვენერლობა, სამ-ხედობა და სამაქალაქო დაწესებულ-ებათა წარმომადგენელნი და სხვა დი-დალი ხალხი დაესწრა. პარსკისის გადადის დროს არსენალიდან 21-ჯერ ზარბაზანი გაისროლეს.

* ტფილისის ჯანდარბების უფ-როსს, ტფილისის ფისკალ-ტეგერა-ფის ოლქის უფროსს და პოლიციას დეპუტით მოყოლადთ ცნობა, რომ გა-სულ თებერვლის 25 განჯის პოსტის განყოფილების უფროსს კონდატენ-კო რივისის გვის მატარებელი წაუ-ლა ბაქოში და სიტყვა დაუდია, რომ სანადიროდ მიედგინა. ბან კონდა-ტენკოს განჯიდან გამგზავნების შემ-დეგ აღმოჩნდა, რომ ამ კაცს თან წაუღია ერთი პოსტ-პაკეტი, რომელ-

სახარბილოცა—ეკითხე ვაკვირებულ-მა: მოსადილი აქარ მოვა, და თავებს რაზე იხილენ.

* მხედობი, მიწა როგორ არის დათბობი: ამ ადგილებში სულ „ტროფუს“ სკრინი და კარგ ფასდაც მქონიან. ეს აქ, და სხვადან და დიდ მიწვეულ საქონელსა იხმანებენ. ნუ უყუ-რებთ, რომ ასეთი მწერი ადგილებია, აქაც ვახერხებთ საზარდის გამოარჩე-ნას...

ჩვენ რაღა გვემართება, რომ მი-დარი და უფრო ბუნებაც ვერ გამოავი-ყენებია და სიღარიბისთვის თავი ვერ ადვიტობენ?—ეკითხე ჩემს ნაცნობს და პასუხიც მე თითონ მივე ჩემს თავს: იქ, ბალტიის ზღვის პირას, იქ ევ-როპის ციდან და გამოკლებმა ტრაი-ლებს და ჩვენ-კი; სადღებო უფრო, შორს, ძალიან შორს ვართ ჩამო-ჩენილნი.

ჩემს ნაცნობს მამულე რაღაცა უნ-და ვასვლი, მაგრამ სიტყვა შევწყე-ტინე. პირველ კლასის ცალკე ოთა-ხის კარი გაიღო და იქიდან დაბარა-კი მომესმა, რომელმაც ჩემს ყურ-

შიაც ყოფილა სხეთი ათასი მანეთი. მაშინვე განჯიდან დემეზ დაუტრავი, რომ კონდატენკომ სხეთი ათასი მან-ეთით თან წამოიღო და შეიპყროთ. ბაქოში პოლიციას ბერი უმბინა კონ-დატენკო, მაგრამ ვერსად ვერ უბრ-ენია და ენობა ამ კაცს ტფილისსა, ბაქოსა, ბათუმსა, ერევანსა და სხვა ქალაქებში დაეძებენ, მაგრამ ვერ არ-სადა სჩანს.

* ლეს სილაპის ქართულს თე-ატრში დანიშნული კონცერტი ბნ აღნიშნულის ქართულს სიონის. სიონში 24 კაცია და სილაპის გან-მარტობის იტყვას 15 სხვა-და-სხვა ქართულს სიმღერას. ამ სიმღერებში ბერი ისეთი ურეგია, რომელიც ვერ ჩვენს საზოგადოებას არ მოსუქმენა და სიონიდან ახლად დაუშვადებია სი-ონისა.

* ტფილისის სთავად-აწნაურთა ბანკის წევრთა წლიური კრება დანი-შნული ადგილის შემდეგ 12 აპ-რილის კრებას განსახილველი აქვს ბერი სხვა-და-სხვა ფრიად საყურად-ღებო საგანი.

* თეგავა: თავმჯდომარეს აწნა-ვი თელავის საქველმოქმედო საზოგადო-ებებისა ბანი ეტაკიონ გვითვის გამო-ვცხადებო შენგდობი ანგარიში ზემო-სხენდებულის საზოგადოებისა, რომე-ლიც დაარსებული თელავის საქალა-ქის სასწავლებლის ღარიბ მშენებელ-ების შემკურნალისთვის; სკოლის 1888 წლიდან დარჩა საზოგადოებას 493 მან. 1 კაპ. 1889 წლის განმარტო-ბაში შემოუღია საზოგადოებას 415 მან. 41 კაპ. დარჩა ზეგარდის შესაწევრად 308 მან. 40 კაპ. დარჩა 608 მან. 2 კაპ. სულ, რაც საზოგა-დოება არსებობს, ესე იგი 1887 წლი-დან დღემდე დღემდე, საზოგადოებას შემოუღია 1648 მან. 60 კაპ.

* სოფ. სობა (ზუგდიდის მაზრა): სოფელი სობი ნელ-ნელა წარმტე-ბაში მიდილია, რადგან ძალიან კარ-გი მდებარეობა აქვს სავაჭრო საქე-რისა და აღზე-მეცხისთვის. სულ ცო-ტა, აქედამ ნახვარ მილიონ ფუთამ-დე სიმინდი გადის ზოლზე საზღვა-რად. ლუქებში მზავლად იყო და-მართული: თითქმის სამოცამდის იქ-ნებოდა. მაგრამ უცხად განჩნდა ცე-

ლდება მიიყრა. შევიხედ ოთახში და თვლი მოეკარ ერთ ქალ-გებს, ქალი ჩასმულ-ჩასმული იყო და კარვად დასკვებულნი. ბანი წერილი უჩან-და, მაგრამ ცხადი იყო არა ბუნებით, არამედ ეკონსტრუქციის წყალობით. გულ-მკერი ისე გულ-ჩაღილია, თითქმის „შისხვან“ აუღელ გამტეხია და ეს-ეს არის ბუდიდამ ამოვარდნას უპირამ-ბა. ძლივს ჰქმნება და წყლიდან გამორიყულ თევზათი პირი ღია ჰქონდა, რომ ჰყრი მღ-მალე ჩაე-ყლაპა. ვასმირებულ ქმნისაგან გა-სისკილის ტუტებს წამ-და უწუბ ერთი ილიაკადან. ცხერი პატარა ჰქონდა, ჩიტის ნისკარს მოგავიწმინდა. იქ-ნება ესეც იყო მიზეზი, რომ ჰქნენ მალ-მალე უფარდებოდა, ცხერივე ვეცხს აქვს იყიდება. კაცი ქალზე უფრო ახალგაზდა იყო, მოსული, მზარ ბე-ქიანი და კარვის მხედრობისა...

ქალი და კაცი მზირულს ბაძნი იყვნენ გარეთნი. როგორც ლაპა-რაიკიდან სჩანდა, ქალი უცხოეთში ყო-ფილიყო, —უწყველი, პირვის გამო-ყენაზე იქნებოდა, —და იქაურს ამბებს

ცხლი 12 თებერვალს და სულ ტო-თიანდ ვადიწიეთ. გარდახს ცეცხლს მხოლოდ ორ კლასიან სკოლის შე-ნობა და სასაფლაო კანცელარია. სხვა ყოველივე ჩაიწვა და ჩაიხოტა: ლუ-კინიც საქონლიანად, სასტუმროცა და სხვანი. გადაგვეწვა ყოველივე ესე და დარჩით ხელ-კარგილები. გეჭია ის იმედი, რომ ეს ჩენი პატარა სო-ფელი ოდემე დახად ვადიწიეთა და დიდი ნაქეჩო და სასაღებ-იქცეო საქე-მები დაგვეწყო. ბეგრის იმედი გეჭია-ნდა. ჩვენ გვიწმინდა, მაგალითად, აუთიკაცი ვადიწიეთა, მცურნალ ც გვეწმინდა, სასამართლის განყოფილ-ების დაარსებაც ვგეგმოვანი, ტულვერ-გის საღვთო მოგვეცხრებინა, —მა-გრამ დღეს ყოველივე ის იმედები ჩაე-ვეწუშა და ჩავეწმინდა.

* სახეუბი: კარგა ხანი ჩვენს სოხუმში მშენიები იდით სდგას. უკ-ანაკურის ხანებში ისეთი სიტყვები დაიქარა, რომ კაცი იძულებული იყო რასაზედ ტანისამოსით ვარს. მო-როდ ეს სხი ღელა შეუწყვეტილი წვიმა მოიდა. ქალაქის ქუჩები ტალა-ხის მოარეცად ვადიწიეთ. დღისთი კიდევ შო, კაცი როგორმე გაიფრ-და და თავს უშევილი, მაგრამ დამით, როცა ბნელია, მადლილი ვაჯობე-ნათა აქაურთა. ლაფში ვახერხა გინა სჩივის, რომ თუ კისერი ან ფეხი არ-სად მოიტეხეთ. საყვირელია, იღბ-ლთანი, ჩენი ქალაქის ბედ-იღბლის გამგეთა ყურის მოკრებულა! ფარ-ენ-ბი დაუმართიანი და ნეტა რისთვის, თუ-ცა დამე ქუჩებს არ ვაწანებენ.

* იქიანამე: 23 ამ თვისის მიდარე კილასური, რომელიც სო-ხედ-ღან ოთხის ეგრის მანძილზე, ახლდა და ერთი სოხუმთან ურ-მით მიმავალი რუსი დაარჩა. ხი-დის კეთებას შარშან ზაფხულს შე-უღენდა და ამ ქანად ნახევარზე მე-ტია გავეთქმინა. ფინ ივის, მის დე-თარებად კიდევ რამდენს გამოას-აღებებს ამ წუთი-სოფელს კილას-ში, მაგრამ საქმე იმაშია, ახლად უმე-ნებულნი ხილ. დედანს ვახსლებს თუ არა? ვინ იცის ეგებ ერთი კე-რაც არ ვასტანოს და განრისხებულმა კილასურმა მისი სენერაც გააქრს-

* კვარიაბა (შორაპის მაზრა): უამბობდა. არ იცი, სხვა რა უამბო და მე-კი ყური შემდეგს მოეკარი. — არა, წარმოადგინეთ, გეწმინა-ში ერთი პატარა რაღაც ქალაქში ჩა-მოვხედით ცოტას ხნობით და ერთს დღეს ქალაქ გარეთ მოგვიხდა ეტლით ვასეირნება. დიდს მანძილზე ბაღები იყო ვაშენებული. მაგრამ რამ განა-კვირავს ღობე არსდა არა ჩანდა. მეგრ დანიხავთ მხოლოდ, რომ ბოძები დგას ალაგ-ალაგ და ზედ აწერია: „გოთხოვ ზელი არაფერს ახლოც...“ სასაცილო ლახი ყოფილა დღობითა-ნისი არა, ღობე ვაყვითონ, იმის რა, სჯობია? მასხობა, განა არა, რომ გეოგრაფიის მასწავლებელიც გვეტო-ლა და ზოლზე ინსტრუქტორი ასეთ ამბებს გეწმინდა, მაგრამ არა მჯეროდა, მგონა, ჩენი მასწავლებელი ამას მა-სახარბილით ამბობს-მეთოქ. ის-კი არა თუ მართალი ყოფილი.. ხაი ხაი ხაი.. თუ სიტყვი რა! შეგებოდა, ერთს ვა-წლის ხეზე აუფრეს-ლა ერთი ჩასკე-ლებული, უღაცა მოპარული „ნემე-ცი“ და რაღაცა ათელოცებებს.

ამ დღებში ჩუი-მოყოფიდათ აქ სო-ლოციას ზაუ-ქებს მზიდველ თათ-რებსა და ფრანგებს საწერის გამო. საწერთან პარველად თათრები მო-უღენ და მერე ურადებენ. ყველა უწილა, რომ მალე აწიწიან და ჩაეზარებინათ მოტანილი ზაუ-ქე-ვა. ამაზე მოყოლდათ ლაპარაკი და ასტე-ტო დაამიდა მოჩინებარნი. ზოგი-ერთს ჩხუბში თავ პირი დაამტკიცეს.

* ბათუმი: ამ თვისის 10 აქაუ-რის სკენის მოყვარეთვან იყო წა-რმოადგილი წინამძღვრანთ-კარის სა-კვირეო სკოლის სასა-გელოდ ა. ცუგაროვის პისა: რაც განახეთ, ვე-ღარ ნახეთ, მაგრამ საშუაროდ იმ დღეს ბათუმის საზოგადოება თითქმის ოთხ ნაწილად იყო გაყოფილი, ასე რომ ზოგი ცრუცა გამართულმა ქი-ლიბამ ვადიბირა, ზოგი რუსულმა თეატრმა, ზოგი მსაკრადა და დანა-რჩენმა-კი უმეტესმა წაწილმა გეცა-ქილი და გვეწევა ქართულს წარმო-დგენაზედ. სულ 169 მან. 50 კაპ. ბოლოებში ვაიყო. აქედან თეატრის პირა და სხვა-და-სხვა საქმიონის-თვის დარჩა 84 მან. 70 კაპ. ფო-ტოგრაფიული ფილისი გამოსაზა-ვად 63 კაპ. მასადაზედ დარჩა ნა-ლი ფული 84 მან. 17 კაპ., რომელ-საც გეგზანით და უპირილესად გეხოვო, მიიღოთ შრომა და ვა-დენი დანიშნულებისავერ. ამასთანავე უცდამოგახსენეთ, რომ ამეც სკოლის სასარგებლოდ გროვდება ფული, რომელიც ამ დღებში იქნება წარმოად-გილი. ვარდა ამის ჩვენის ბათუმის ქართულ სკენის მოყვარენი ამით არ ათავებენ ამ სასარგებლო საქმის თა-ნაგვარობას და სკენლობენ ამეც სკოლის სასარგებლოდ ახალი პიეს-წარმოადგიონ ამ დღე-მარხამ.

* სოფ. ჰადა (გორის მაზრა): ანგარ თითქმის ორი წელიწადი იქ-ნება, რაც სოფ. აღსაყოვლ წილე შე-აქვს სასკოლო ფული საზარდა ხაზინა-ში, მაგრამ სკოლა-კი ვერ ვაგრობია ა-ხლად არა სჩანს და არც ხმა ისმის. ვაიმარებენ უწილა და მიგარდობა თურმე მოაწარმოლეს. მოსამართლეს არ შეშინებოდა, ესროლა რვეო-ლერი ზედ-ზედ და დამტკიცა ქურდი-

— ის კაცი იქ არა ადევნებს? — ეკითხებოდა სოფ. სო... — როგორ თუ ვაზღებდა სოფელს? გამოვეციოთ ვაკვირებულნი. — იცე, ბატონო! სოფლის, რამ-დენი ვაწილი აბი ხესა... — თავი ეღარ შევიკაცე და წა-მყდა სიცილო, —სიტყვა ქალმა არა დევე გადაიკაცესა: ხაი ხაი ხაი... არა, ის სულელები ხეებზე ხილას სოფლიან და ლობეს-კი არ უღებენ. მე მეკო-ნა, მართლა ვკანებინა არიან-მეთოქ უტყობოთ, მაგრამ აბი ასეთს სისო-ფელის ვინ იზამს ჩვენს, რომ ხეებ-ზე ვაწილის თელას მოჰყვეს... არა, ვახსენე, მამო, სიტყვა ქალმა და ხელ-დადებ მოჰყვეა კისკისა... — როგორ არ მახსოვს ხო! ხო! ხო! მომესმა დანეროვლი და ბაზი ხმა. — მხოლოდ ახლა მიხვდი, რომ ქალ-და ვაქვს გარდა, ოთახში სხვაც იყო. შეგებენ, კუთხეში მიმჯდარა ტანში მოხრილი, ღობე-გამომგებულ-ლი მოხუცი. სიბერის თავის ბეჭედი

* იქიანამე: შარშან ბან ტფი-ლისის გეგმარბების განკარგულე-ბით გორის მაზრის უმეკროსი შე-ულგა გამოის სადღებოდან იმერეთის სამხედრო მფეს კეთებას, კოფი მუშაობდნენ და გზა შეავიწყეს ს. ლომდის, შენგდეს მჩრად და მუშო-ბა დღესაც ასე შეგრეგებულა. მიზე-ზი ამას არაფერი იცის. ეს გზა-კი ყოე-ლოდ საქირა მთელის ქართლ იმერე-თისთვის, რადგან გზა აერთებს იმერეთსა და ქართლს და დიდ-ძალი მგზავრიც დაიხარება ამ გზაზე.

* სოფ. სეშოა ჭადა (გორის მაზრა): შარშან დღემდობიდან ამ სო-ფელში განდა რაღაც ვადამდები ავა-დებოდა, რომ ღობეს არ დასტოვა არც ერთი ოჯახი, რომ შიგ არ და-მუდებულყო. თუმცა პარველში კან-ტრ-კუნტად იყო გატყველებული და მხოლოდ თითო-არ-ოთა ვადებოდა, ამდგევე-კი, ესე იანერა ცე-ფულს, ისე მოიფეო სოფელს რომ ვისაც შეგედა, ვღარ აკეთოდა. ზოგას ოჯახში სამი-ოთხი სული გამოასალდა წუთის-სო-ფელს თუმცა გორის მაზრის ექიმს მივიდა რამდენჯერმე, მაგრამ ამანაც ვეწავიერი შეშინებია მისცა ხალხს, ან რა შეშინებია უნდა მისცე გეგარდგან ერთისა ანუ ორის საათით მოსულმა ექიმმა? ურიგო არ იქნებოდა, რომ ში-ხისა ანუ ოთხის დღით დარჩენილი-ყო ექიმს ამ სოფელში და შეღავათი რამ მიეცა სწეულთავის.

* სეშოა: 27 თებერვალს, და-მის 21, საათი იქნებოდა, სეშოას მოპირებულ-მოსამართლესთან მისე-ლყო ვილაც რუსი, ვამოქრა ოთა-ხის ფანჯარა აღმოსდა, ამოეცალო „ხაზისა“ და შემდეგ პირანის ამა-მარა შექმარალოყო შიგ-მდგარი ყე-ვილივე დავაწარმულიყო და პირე-ვილი ცოლს შეეცო მხსურადა. და-ლალოლეს მოსამართლეს ღრმად თურ-მე ეწინა. როცა ცოლს გამოეღვიფე-ბინა, უცებ წამოვარდნილიყო, რე-კოლექორ გეგრ თავის ოთახში გა-ბოლოა ტერში, რომ ეგებო გაიქცნენ აუხაყებოთ, შემდეგ ვადეო კარი და დინება თორმეტი ვახულებო კაცი, რამდენსაც უწილა და მიგარდობა თურმე მოაწარმოლეს. მოსამართლეს არ შეშინებოდა, ესროლა რვეო-ლერი ზედ-ზედ და დამტკიცა ქურდი-

— ის კაცი იქ არა ადევნებს? — ეკითხებოდა სოფ. სო... — როგორ თუ ვაზღებდა სოფელს? გამოვეციოთ ვაკვირებულნი. — იცე, ბატონო! სოფლის, რამ-დენი ვაწილი აბი ხესა... — თავი ეღარ შევიკაცე და წა-მყდა სიცილო, —სიტყვა ქალმა არა დევე გადაიკაცესა: ხაი ხაი ხაი... არა, ის სულელები ხეებზე ხილას სოფლიან და ლობეს-კი არ უღებენ. მე მეკო-ნა, მართლა ვკანებინა არიან-მეთოქ უტყობოთ, მაგრამ აბი ასეთს სისო-ფელის ვინ იზამს ჩვენს, რომ ხეებ-ზე ვაწილის თელას მოჰყვეს... არა, ვახსენე, მამო, სიტყვა ქალმა და ხელ-დადებ მოჰყვეა კისკისა... — როგორ არ მახსოვს ხო! ხო! ხო! მომესმა დანეროვლი და ბაზი ხმა. — მხოლოდ ახლა მიხვდი, რომ ქალ-და ვაქვს გარდა, ოთახში სხვაც იყო. შეგებენ, კუთხეში მიმჯდარა ტანში მოხრილი, ღობე-გამომგებულ-ლი მოხუცი. სიბერის თავის ბეჭედი

— ის კაცი იქ არა ადევნებს? — ეკითხებოდა სოფ. სო... — როგორ თუ ვაზღებდა სოფელს? გამოვეციოთ ვაკვირებულნი. — იცე, ბატონო! სოფლის, რამ-დენი ვაწილი აბი ხესა... — თავი ეღარ შევიკაცე და წა-მყდა სიცილო, —სიტყვა ქალმა არა დევე გადაიკაცესა: ხაი ხაი ხაი... არა, ის სულელები ხეებზე ხილას სოფლიან და ლობეს-კი არ უღებენ. მე მეკო-ნა, მართლა ვკანებინა არიან-მეთოქ უტყობოთ, მაგრამ აბი ასეთს სისო-ფელის ვინ იზამს ჩვენს, რომ ხეებ-ზე ვაწილის თელას მოჰყვეს... არა, ვახსენე, მამო, სიტყვა ქალმა და ხელ-დადებ მოჰყვეა კისკისა... — როგორ არ მახსოვს ხო! ხო! ხო! მომესმა დანეროვლი და ბაზი ხმა. — მხოლოდ ახლა მიხვდი, რომ ქალ-და ვაქვს გარდა, ოთახში სხვაც იყო. შეგებენ, კუთხეში მიმჯდარა ტანში მოხრილი, ღობე-გამომგებულ-ლი მოხუცი. სიბერის თავის ბეჭედი

